

09.11.2020

Asia/39

§ 771

Valtuutettu Pilvi Torstin toivomusponsi lähipäiväkotiperiaatteen valmistelun mahdollisuuksien selvittämisestä

HEL 2019-012431 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.11.2019 hyväksymän toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnien ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijän perustelut

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.11.2019 valtuutettu Pilvi Torstin ehdottaman toivomusponnen: "Hyväksyessään vuoden 2020 talousarvion valtuusto edellyttää, että kaupunki selvittää mahdollisuudet valmistella lähipäiväkotiperiaate aikataulullisesti niin, että asia saadaan päätökseen siten, että se voidaan huomioida vuoden 2021 budjettivalmistelussa."

Helsingin kaupunkistrategiassa korostetaan varhaiskasvatusta ja perusopetusta lähipalveluina. Vuosina 2018 – 2020 käyttöön otetut uudet päiväkotitilat noin 3 000 lapselle parantavat entisestään mahdollisuutta tarjota lähipäiväkotipaikka perheille ja yhä useampi lapsi on omalla asuinalueellaan varhaiskasvatuksessa.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla ei ole selvitetty erillisen lähipäiväkotiperiaatteen valmistelua, mutta uusitut suomenkielisen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun periaatteet, uudet varhaiskasvatuspaikan myöntämisen periaatteet sekä uusittava asiointin tietojärjestelmä tukevat mahdollisimman saavutettavan hoitopaikka valintaa tätä vastaavalla tavalla.

Palveluverkkosuunnittelussa suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palveluja ja palvelutarvetta tarkastellaan suurpiirittain yhdessä siten, että lapsen opinpolku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen on sujuva ja että lähipäivä- ja lähikouluperiaate toteutuvat mahdollisimman hyvin. Palveluverkkosuunnittelun periaatteet otettiin käyttöön 1.8.2020 alkaen.

Uusien, 1.1.2021 voimaan tulevien varhaiskasvatuspaikan myöntämisen periaatteiden mukaan lapselle myönnetään tarkoituksenmukainen paikka kotia lähellä olevaan varhaiskasvatuksen toimipaikkaan. Matkan arvioinnissa käytetään lyhintä kävely- tai julkisen liikenteen reittiä.

Uuden, rakenteilla olevan asiointin tietojärjestelmän avulla asiakas voi hakeutua ja ilmoittautua vuorovaikutteisesti kasvatuksen ja koulutuksen palveluihin. Tietojärjestelmän ensimmäinen osio koskee varhaiskasvatukseen hakemista sekä paikan saamista ja sen pilottivaihe on aloitettu ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta syksyllä 2020.

Asiasta on saatu kasvatusta- ja koulutuslautakunnan lausunto.

Hallintosäännön 30 luvun 14 §:n 4 momentin mukaan kaupunginhallituksen on toimitettava pöytäkirjan ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomuspöytäkirjan johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Pöytäkirjan ehdottaja

Otteen liitteet
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 02.11.2020 § 721

HEL 2019-012431 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

02.11.2020 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Tomi Sevanderin ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Mauno Rönkkö, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36279
mauno.ronkko(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.09.2020 § 214

HEL 2019-012431 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Pilvi Torstin toivomusponnosta valmistella lähipäiväkotiperiaate käyttöön siten, että se voidaan ottaa huomioon vuoden 2021 budjettivalmistelussa:

Varhaiskasvatuksen järjestämisestä

Jokaisella lapsella on oikeus varhaiskasvatuksen. Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatus tarvetta vastaavasti. Velvoitetta varhaiskasvatukseen osallistumiseen ei ole.

Varhaiskasvatuslaissa todetaan, että kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuk-

---

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

sen sijainti sekä liikenneyhteydet. Helsingin kaupunkistrategiassa korostetaan varhaiskasvatusta ja perusopetusta lähipalveluina.

Kunnallisissa suomenkielisissä päiväkodeissa oli hoidossa vuoden 2019 aikana keskimäärin 1140 lasta enemmän kuin vuoden 2017 aikana ja ruotsinkielisissä palveluissa noin 90 lasta enemmän. Kunnallisen suomenkielisen päiväkotihoidon osallistumisaste oli vuoden 2019 lopussa 62,3 % (v. 2017 58,8 %).

Helsinkiin on vuosina 2018 ja 2019 otettu käyttöön uusia päiväkotitiloja yhteensä noin 2 300 lapselle. Vuonna 2020 uusia paikkoja on suunnitelmassa reilut 700. Nämä uudet paikat parantavat lähipäiväkotipaikan tarjoamista perheille.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla seurataan vuosittain eri tavoin, miten lähipalvelun järjestäminen kehittyy. Osallistuminen varhaiskasvatukseen vaihtelee Helsingissä peruspiireittäin.

Helmikuun 2020 tietojen perusteella tehdyn selvityksen mukaan suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa keskimääräinen asiakkaan kävelymatka kotoa varhaiskasvatuspaikkaan oli noin 1,1 km ja matka-aika julkisella liikenteellä noin 11 minuuttia. Tämä oli säilynyt edellisen vuoden tasolla. Yli 30 minuuttia päiväkotimatkaan käyttävien osuus oli hieman pienentynyt. Entistä useampi lapsi oli omalla asuinalueella varhaiskasvatuksessa. Oman asuinalueen tilastollisen peruspiirin alueella varhaiskasvatuksessa oli 86,7 % lapsista. Tämä osuus on noussut 1,2 % edellisvuoteen verrattuna.

Palveluverkkosuunnittelun periaatteet

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on vuonna 2019 valmistunut selvitys suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun periaatteiden yhtenäistämistä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi kokouksessaan 3.3.2020 suomenkielisen varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelun periaatteet 1.8.2020 alkaen.

Periaatteiden mukaan suomenkielinen varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus jakaantuvat seitsemään yhteiseen alueeseen, jotka perustuvat pääosin kaupungin suurpiirijakoon kuitenkin siten, että itäinen ja Östersundomin suurpiiri muodostavat yhden alueen. Palveluverkkosuunnittelussa suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palveluja ja palvelutarvetta tarkastellaan ko. suurpiiritasolla yhdessä siten, että lapsen opinpolku varhaiskasvatuksesta perusopetukseen on sujuva ja että lähipäiväkoti- ja lähikouluperiaate toteutuvat mahdollisimman hyvin. Lisäksi suomenkielisen varhaiskasva-

tuksen sekä esi- ja perusopetuksen muodostamalla yhteisillä alueilla tavoitellaan samanlaista palvelutarjontaa eri puolilla kaupunkia.

Palveluverkkosuunnittelussa palvelun järjestämisen ennakkoinnin ja riittävien palveluiden sekä niiden tarvitsemien tilojen näkökulmasta korostuu alueellisuus ja tarkasteltava alue. Osa palveluista on tarkoituksenmukaista järjestää keskitettyinä alueellisina suurpiiritasoisina palveluina esimerkiksi kielikyöpy-, vuorohoitopalvelu tai jokin muu erityispalvelu.

Varhaiskasvatukseen suunnitteluun vaikuttaa myös perheiden valinnat esim. osallistumisen sekä kotihoidon ja yksityishoidon tuen osalta.

Nykytilanne varhaiskasvatukseen sijoittamisessa

Varhaiskasvatuspaikka pyritään osoittamaan HSL:n reittioppaan nopeimman kulkuyhteyden perusteella enintään puolen tunnin matkan päästä kotoa, jos se on mahdollista perheen toiveet, kuljettamismahdollisuudet ja lapsen tarpeet huomioon ottaen.

Vuorohoito, varhaiskasvatus erityisryhmässä ja esimerkiksi kielikyöpy ovat suurpiiritasolla toteutuvia palveluja, jolloin etäisyys kotoa voi olla pidempi. Suuri osa perheistä hakee päiväkotipaikkaa omalta asuinalueelta, mutta varhaiskasvatukseen voi myös halutessaan hakeutua eri puolille kaupunkia.

Eniten lapsia päiväkodeissa aloittaa alkusyksystä ja vuoden alussa. Alkusyksystä hoidon aloittavilla on mahdollista saada paikka lähipäiväkodista helpommin, kun osa lapsista siirtyy kouluun ja paikkoja vapautuu yhden ikäluokan verran. Vuodenvaihteessa lähipäiväkodissa ei ehkä ole vapaita paikkoja ja hoitopaikka järjestyy kauempaa. Pääosin perheet, jotka tuolloin jättävät siirtohakemuksen päiväkotiin lähemmäksi asuinalueeltaan, saavat paikan lähipäiväkodista seuraavana syksynä.

Päiväkotitiloihin varautumisessa otetaan huomioon lasten määrän vaihtelu. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tilat mitoitetaan kevään lapsimäärän mukaan. Tällä pyritään varmistamaan, että päiväkotitiloja on käytettävissä riittävästi vuoden aikana omalla asuinalueella, ja hoidon aloitusajankohdan vaikutus lähipäiväkotipaikan saamiseen vähenee.

Esiopetuksen oppilaaksiottoalueet

Esiopetuksessa olevista lapsista suurin osa tarvitsee myös täydentävää varhaiskasvatusta. Esiopetus tulee järjestää siten, että lapsen oikeus kokonaiseen päivään ja varhaiskasvatukseen toteutuu.

Helsingissä ensimmäisen luokan oppilaaksiottoalueita on yhteensä 76 kun taas esiopetusalueita on 41. Lähipalvelun suunnittelun ja järjestämisen näkökulmasta tarvitaan yhtenäiset varhaiskasvatukseen, esiopetu-

tuksen sekä perusopetuksen tilastolliset alueet, jolloin toimintaa voidaan suunnitella saman väestöpohjan ja palvelun käytön mukaisesti. Yhtenäiset aluejaot lähipalveluille helpottaisivat palvelutarpeen ennakointia ja muun muassa riittäviin tilaresursseihin varautumista ja kasvatuksen ja koulutuksen tilojen käytön joustavaa ja taloudellista suunnittelua.

Lähipäiväkotiperiaate

Varhaiskasvatuspalvelua tarvitsevan perheen ja lapsen näkökulmasta olennaista on palvelun saavutettavuus suhteessa omaan asuinpaikkaan, etäisyys kotoa. Varhaiskasvatuksessa palvelun järjestymisen onnistumista on tarkasteltava pienemmällä alueella, kuten esimerkiksi peruspiirin tasolla ja toisaalta kodin ja varhaiskasvatuspaikan välisen etäisyyteen toteutumisena.

Lähipäiväkotiperiaatetta ei ole toistaiseksi määritelty tai päätetty.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan suomenkielinen jaoston päätöksen (8.9.2020 § 34) mukaiset uudet varhaiskasvatuspaikan myöntämisen periaatteet tulevat voimaan 1.1.2021 alkaen. Niiden mukaan lapselle myönnetään tarkoituksenmukainen paikka kotia lähellä olevaan varhaiskasvatuksen toimipaikkaan, huomioiden varhaiskasvatuksen toimipaikkojen paikkatilanne. Matkan arvioinnissa käytetään HSL:n reittioppaan mukaista lyhintä kävely tai julkisen liikenteen matkaa lapsen kotoa varhaiskasvatuksen toimipaikkaan. Lyhimmän matkan arvioinnissa huomioidaan perheen mahdollisten muiden lasten sijoittuminen muihin varhaiskasvatuksen toimipaikkoihin.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala rakentaa parhaillaan uutta asiointin tietojärjestelmää jonka avulla asiakas voi yhdestä paikasta, vuorovaikutteisesti, hakeutua ja ilmoittautua kasvatuksen ja koulutuksen palveluihin, huolehtia omista tiedoistaan, valita ja seurata opintoja ja olla vuorovaikutuksessa käyttämiin palveluihin ja niihin liittyviin ajankohtaisiin asioihin. Asiointin tietojärjestelmää rakennetaan palvelu kerrallaan ja ensimmäinen osio koskee varhaiskasvatukseen hakemista sekä paikan saamista. Pilottivaihe on aloitettu ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen osalta syksyllä 2020. Seurantatietoa hakemisen, paikan järjestämiseen ja paikan sijainnin toteutumisten suhteen tullaan uuden asiointin tietojärjestelmän kautta saamaan kehitystyön edetessä. Tiedon kautta haetaan lisää perusteita ja ymmärrystä siihen, miten lähipäiväkotiperiaate voidaan määrittää.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

09.11.2020

Asia/39

Satu Järvenkallas, varhaiskasvatusjohtaja, puhelin: 310 43368
satu.jarvenkallas(a)hel.fi
Carola Harju, yksikön päällikkö, puhelin: 310 42542
carola.harju(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566